

## คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๖

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ หรือไม่

ประธานรัฐสภายื่นคำร้องลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ ดังนี้

๑. นายการุณ ไสงาม สมาชิกวุฒิสภากับคณะ รวม ๓๑ คน ได้มีหนังสือวุฒิสภาลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ และผลหรือมติของวุฒิสภาจากการประชุมดังกล่าวย่อมใช้บังคับไม่ได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้ง ๒๑ คณะ ครบวาระ ๒ ปี ในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕ ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ได้พิจารณาญัตติเรื่องขอให้ตั้งคณะกรรมการการสามัญเพื่อสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฯ ข้อ ๗๖ (นายนิพนธ์ วิทัยยกุลทศศาสตร์ เป็นผู้เสนอ) และมีมติตั้งกรรมการการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง

(๒) ในการประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ มีระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาเรื่องด่วนที่ ๔ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ โดยที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา

ตามรายงานของคณะกรรมการสามัญเพื่อสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามญัตติที่นายนิพนธ์ ๗ เป็นผู้เสนอ ซึ่งในการพิจารณาญัตติดังกล่าวในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้รัฐสภา ดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการ ประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคล ดำรงตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทู้ถาม และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของทั้งสองสภา

(๓) การตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภานั้น แม้จะมีได้ดำเนินการในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติซึ่งต้องห้ามด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ ดังที่ได้กล่าวแล้ว แต่ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕๔ วรรคสาม ได้กำหนดให้คณะกรรมการสามัญ ประจำวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่คณะกรรมการครบวาระ (สองปี) ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่า จะได้มีการตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาใหม่ ทำใ้งานของวุฒิสภามีได้ขัดข้องหรือเสียหาย แต่ประการใด

๒. ประธานรัฐสภา (พลตรี มนูญกฤต รูปจจร รองประธานรัฐสภา ทำหน้าที่แทนและรักษา ราชการแทนประธานรัฐสภา) ผู้ร้อง ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ได้มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวนถึง ๓๑ คน ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด (๒๐๐ คน) ได้แย้ง ประกอบกับเรื่องนี้ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ จนมีความเห็นแตกออกเป็น ๒ ฝ่าย ทั้งที่เห็นว่าสามารถทำได้ กับอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การดำเนินการของวุฒิสภาเป็นการขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงทำให้มองได้ว่าเป็นกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาแล้วและเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลในองค์กร ดังนั้น หากการได้มาซึ่งตัวบุคคลในองค์กรเป็นไปโดย มิชอบหรือมีข้อโต้แย้ง หรือเป็นที่เคลือบแคลง ย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในองค์กรด้วย ดังนั้น ประธานรัฐสภาผู้ร้องจึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ว่า

(๑) การใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำ วุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ หรือไม่

(๒) หากการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามข้อ (๑) เป็นไปโดยมิชอบแล้วผลหรือมติของวุฒิสภาจากการประชุมดังกล่าวจะใช้บังคับได้หรือไม่

๓. ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องและมีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ ให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และแจ้งประธานรัฐสภาทราบ

ข้อพิจารณาเบื้องต้นคำร้องดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาตามคำร้องในเรื่องการตั้งคณะกรรมการสามัญของวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ เป็นอำนาจของวุฒิสภาจะเลือกสมาชิกวุฒิสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญและรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๑ วุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุม การเลือกคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญชุดต่างๆ และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๕ ให้วุฒิสภاتั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยมีอำนาจหน้าที่ตามบัญญัติท้ายข้อบังคับนี้หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาในเรื่องการตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วเห็นว่า การตั้งคณะกรรมการสามัญของวุฒิสภาเป็นขั้นตอนการดำเนินการภายในงานของวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาสามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาในสมัยประชุมสามัญทั่วไปหรือสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติเป็นความเห็นต่างกันของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาซึ่งเป็นอำนาจของวุฒิสภาจะพิจารณาวินิจฉัยจึงมิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาตามคำร้องของประธานรัฐสภา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยไม่รับคำร้องของประธานรัฐสภาไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ